

Nr 26

Utbildningsutskottets betänkande i anledning av motion om nordisk samverkan vid utbildning av ortoptister.**Motionen**

I motionen 1973:456 av fru Gradin m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär initiativ som syftar till nordisk samverkan om utbildning av ortoptister.

Planerad utbildning

Oftalmologassistent assisterar ögonläkare vid undersökningar och mindre operationer samt utför vissa undersökningar, såsom synskärpebestämning, undersökning av mörker- och färgseende, bestämning och kartläggning av synfältet, undersökning av ögonmuskelförlamningar, prövning av samsyn m. m. Oftalmologassistenten kan till stor del avlasta ögonläkare vid bestämning av synskärpa utan och med korrektionsglas. Assistenten fotograferar ögats yttre delar och ögonbotten med en specialkamera, svarar för injektionsgivning m. m.

Ortoptistens arbetsuppgifter innefattar -- förutom de, som åvilar oftalmologassistenten -- ortoptiska ("övning av samsyn") och pleoptiska ("övning av synskärpa") undersökningar och behandlingar. I första hand biträder ortoptisten ögonläkare vid specialmottagningar för behandling av skelande barn. Ortoptisten utför bl. a. rutinprövningar av bl. a. synskärpa framför allt hos barn samt undersöker samsynen hos barn och äldre. Bland de behandlingar ortoptisten under läkares överinseende utför kan nämnas övning av samsyn, även efter operation, samt uppövning av synskärpan hos barn med nedsatt syn.

Skolöverstyrelsen har fastställt läroplan för utbildning av ortoptister. Utbildningen syftar till att ge eleverna de teoretiska och praktiska kunskaper och färdigheter som fordras för tjänstgöring som ortoptist. Utbildningen, som omfattar en termin, bygger på de kunskaper som inhämtats i oftalmologassistentutbildningen. Utbildning av ortoptister kommer att innevarande år för första gången anordnas i Sverige inom gymnasieskolan vid Klingtaskolan i Danderyds kommun. Enligt uppgift kommer mellan 8 och 12 elever att antas. Inträdeskrav till utbildningen är bl. a. att vederbörande har genomgått oftalmologutbildning. I Sverige nu verksamma ortoptister har samtliga fått sin utbildning utomlands.

Utredning om ögonsjukvården

Dävarande medicinalstyrelsen tillsatte den 30 oktober 1967 en arbetsgrupp för att utreda frågor rörande ögonsjukvården. Utredningen redovisade i april 1969 resultaten av sitt arbete i ett stencilerat

betänkande "Ögonsjukvården". Betänkandet, som senare tryckts i skriftserien "Socialstyrelsen redovisar" (1970:13) har bl. a. redovisat i utlandet förekommande ortoptistutbildningar och Sveriges behov av ortoptister.

På grundval av vad som anfördes i betänkandet "Ögonsjukvården" och däröver avgivna remissyttranden har socialstyrelsen den 8 april 1971 i ett cirkulär nr 18 utfärdat råd och anvisningar för utnyttjande av personalresurser för öppen ögonsjukvård.

Slutligen kan nämnas att socialstyrelsen har den 29 mars 1973 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att fastställa normer för en ändamålsenlig fördelning av arbetsuppgifterna mellan inom öppen ögonsjukvård och synvård verksamma personalgrupper och att därvid särskilt beakta utbildnings- och kompetensfrågor beträffande legitimerade glasögonoptiker. Det är för närvarande inte möjligt att förutsäga i vilken utsträckning ortoptisternas utbildning m. m. därvid kommer att beröras.

Utskottet

I motionen 1973:456 föreslås att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär initiativ till nordisk samverkan om utbildning av ortoptister. Motionärerna menar att ett sådant samarbete vore till fördel för de nordiska länderna ur såväl ekonomiska som utbildningspolitiska och sjukvårdsplanerande aspekter.

Ortoptistens arbetsuppgifter innefattar — förutom de som åvilar oftalmologassistenten — ortoptiska och pleoptiska undersökningar och behandlingar. I första hand biträder ortoptisten ögonläkaren vid specialmottagningar för behandling av skelande barn. Skolöverstyrelsen har fastställt en läroplan för utbildning av ortoptister. Denna utbildning utgör en vidareutbildning om en termin efter tvåårig oftalmologassistentutbildning. Den första utbildningen i Sverige av ortoptister anordnas hösten 1973 i Stockholms läns landstings regi.

Efterfrågan på ögonsjukvård har ökat hastigt under de senaste tio åren. Med hänsyn bl. a. härtill är det angeläget att man tar till vara möjligheterna att rationalisera ögonläkarens arbete genom att överlåta arbetsuppgifter åt kompetenta medarbetare. Utskottet är ense med motionärerna om att ett bredare rekryteringsunderlag än Sverige och övriga nordiska länder enskilt kan erbjuda bör eftersträvas och synes vara en förutsättning för att en mer regelbunden utbildning skall kunna anordnas. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motionen 1973:456.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen med bifall till motionen 1973:456 hemställer att Kungl. Maj:t tar initiativ som syftar till nordisk samverkan om utbildning av ortoptister.

Stockholm den 26 april 1973

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Mårtensson (s), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Wiklund i Härnösand (s), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Sundberg (m), herrar Berndtson i Linköping (vpk), Sundgren (s), Stålhammar (fp) och Karlsson i Mariefred (c).

